

Repro: H. K. jr.

Lyngen kjerke i høve av 250-årsjubileet 1981

*Klokka har kimt for store, små
gjennom dei skiftande tider,
under ein himmel blank ell' grå
mellom dei bergbratte lider.
Tusen fann fram fra sør og nord.
søkte og fekk av Herrens ord,
fred av dei heilage stunder.*

*Båtar har sigla inn fra hav,
fylte av folket til kjerke.
Hestar har komme hit i trav,
trekt på dei svake og sterke.
Kjerka var staden som dei fann,
huset så kjærte for møy og mann,
strekte sitt spir mot det høge.*

*Huset har stått for alles blikk,
aldri det same for alle.
Men det sto fast på rette strikk,
kunne med korsmerket kalle.
Muren var lagt av to som held.
Sterkt var det festa mellom fjell
Frelsarens segl fra grunnen.*

*Gjennom dei seklar av ulik tid
kjerka sto borgfast i landet
Mange vel bytte sin stad og sti,
søkte for seg mot det sanne.
Såleis har kjerka, kjent og kjær,
skifta i dâm som auget ser,
ruva som tida og trua.*

*Huset for Herren skal høgrest stå,
lyse for auget og sinnet.
Kjærleik og tru som reiste det då,
manar til høgsmål i minnet.
Berre med brød ein svelte kan.
Fedrene bygde for sjel og and,
viste oss vegen og livet.*

AKSEL BERG

Kirka i Lyngen 250 år

Håkon Karlsen jr.

Det var med misjonskongene Olav Tryggvason og Olav Haraldsson at kristendommen begynte å slå rot i folket vårt.

Sagaen forteller at Olav Tryggvason reiste helt nord til Åmd. Med han nådde den nye læren til Hinnøy — Senja traktene. Hårek på Tjøtta ble døpt i hans tid.

Trondenes antaes å være det eldste kirkestedet i Hålogaland. I følge tradisjonen skal den første kristne dåp her nord ha funnet sted i tjernet Laugen på Trondenes.

Før Troms-kirken på Tromsøya ble bygget, var Lenvik kirke den nordligste i kristenheten. Troms-kirken ble ikke bare bygget for de fastboende nordmenn. Den var også en misjonskirke. Misjonsvirksomheten siktet særlig på samene. I et brev datert Poitiers 5. februar 1308 betegner pave Clemens V denne kirken som «ecclesia sanctæ Mariæ de Trums juxta paganos» - Sankta Maria-kirken ved (eller blandt) hedningene.

Senere pålitelige kildeskrift om de kirkelige forholdene i Tromsø prestegjeld er fra «Reformats av 1589, Trondhjems stifts geistlige sager angaaende». Lyngenfjorden og Ullsfjorden hørte den gang til Tromsø prestegjeld.

Ullsfjorden soknet til Karlsø annexkirke og Lyngenfjorden og Kåfjord soknet til Skiervø kirke. I tidligere nevnte reformats finnes en oppregning over antallet kirker, tallet på prester som var knyttet til disse og antallet «bønder» som soknet til hver kirke. Tromsø prestegjeld hadde 8 kirker som skulle betjenes av 4 prester:

Fra disse kildene går det fram at det var 50 skattebetalende samer i Lyngenfjorden på denne tid. Det er sannsynlig at tilstøtende øyer i nåværende Skjervøy var medtatt

som tilhørende Lyngenfjorden.

I innledningen til dette manntallet går det fram at Lyngenfjorden soknet til Skjervøy kirke og Ullsfjorden soknet til Karlsøy annekskirke.

Fra tidlig 1700-tallet kjenner en til at den vestre siden av Lyngenfjorden soknet til Karlsøy annekskirke, men når denne overføringen har funnet sted vet en ikke.

Det var ved århundredskiftet 1500-1600 at kong Kristian IV satte i gang sitt kristningsarbeid, en tvangskampanje med blant annet trusler om forvisning av de samer som ikke var villig til å gå over til kristendommen og la seg døpe.

Ved kongebrev av 1665 gikk det ut ordre til prestene om å oppta manntall i prestegjeldet. Tromsø prestegjeld var fortsatt svært stort, fra Malangen i sør til Brynild i nord med alle fjordene i mellom, deriblant Lyngenfjorden og Ullsfjorden.

Det går nå fram at det bare er fem kirker igjen av de åtte som eksisterte i Tromsø prestegjeld i 1589.

Det var først i pietismens tid at det store avgjørende kristningsarbeidet blant samene tok til. Misjonskollegiet som var et misjonsdepartement, ble grunnlagt av kong Fredrik IV i København den 10. desember 1714. Kong Fredrik gjorde mye for å spre kristendommen blant samene.

Det første skrift for de norske samer kom ut i København i 1728. Det var Luthers katekisme med dansk og samisk tekst. Morten Lunde hadde foretatt oversettelsen.

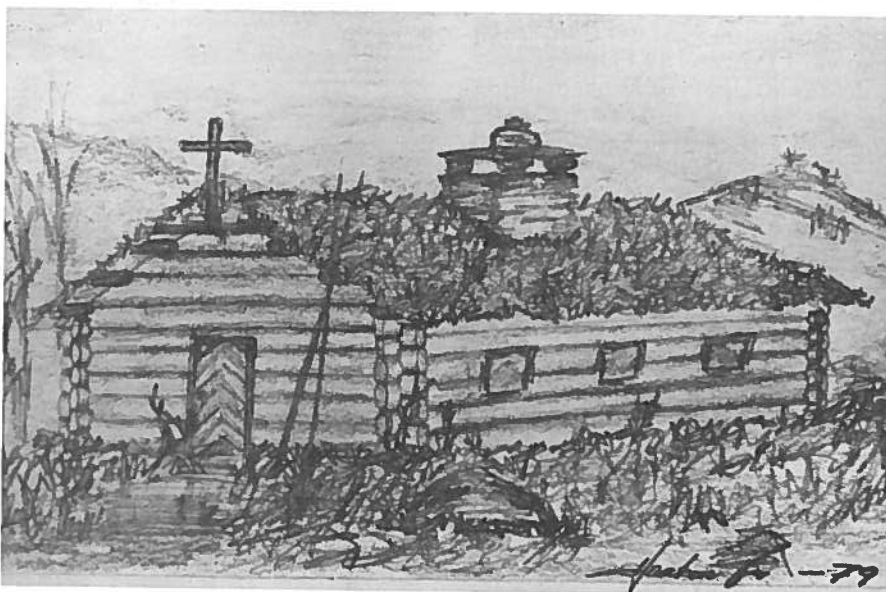
THOMAS VON WESTEN 1682 - 1727

Mer planmessig og med større kraft kom arbeidet i gang med å få samene til å forlate sin hedendom da Thomas von Westen gjorde sin inntreden på den historiske misjonsmarken.

Noen samer klagde til von Westen over den lange kirkeveien, særlig gjaldt dette folk fra Lyngen. Han gjør i 1716 forberedelser for å få bygget ei kirke i Lyngen og presten Heggelund skal sørge for at gudshuset blir bygd. Men Heggelund gjør lite for å få bygd huset, og motarbeider i stedet misjonsarbeidet.

I 1718 gjør han opptakten til å få bygd det forsamlingshuset som sto ferdig i 1722 på Storslett i

Olderdalen. Et minne fra dette forsamlingshuset kan en finne i Kåfjord kirke i dag. Det er en liten sølvkalv som bærer innskripsjonen; «Bekostet til Guds ære af Kogfiordens Almue, Anno 1778».

Langbygning-bygget på Karnes i 1731. (Slik forfatteren har tenkt seg det første gudshuset).

LYNGENS FØRSTE KIRKE 1731

Som en følge av Thomas von Westens misjonsvirksomhet her nord fikk Lyngen sin første kirke i 1731. Planleggingen hadde tatt svært lang tid, allerede i 1716 ble presten Heggelund på Karlsøy bedt om å sørge for at det ble bygget et forsamlingshus i Lyngen. I 1722 gjorde misjonær Bing et nytt forsøk på å få reist et gudshus i Lyngen, men også denne gang skulle det ikke lykkes. Søren Kildal var misjonær i Skjervøy, Karlsøy og Tromsø fra 1723-1728. Det var han som i 1728 planla byggingen av ei kirke i Lyngen og dens beliggenhet. Søren Kildals bror Simon Kildal som ble utnevnt til Lyngen i 1728 og til kapelan i Karlsøy i 1729 hvorfra han betjente Lyngen i mange år var den som gjorde alvor av å få kirka reist med god stønad fra Misjonskollegiet i København. Simon Kildal fikk tømmeret til huset hugget på Kirkenes (derav navnet) innerst i Lyngenfjorden og fraktet det med båter til Kirkevolle på Karnes i 1730. Året etter ble det ført opp en langbygning som var ca. 11 m lang og ca. 6 m bred. Dette huset hadde ikke tårn eller klokke, men et trekors over inngangen i møneveggen.

Det ble også bygget en presteboelig mellom kirka og fjæra hvor misjonæren skulle bo. Det er trolig

at dette huset som hadde en lengde på ca. 5 m ble bygget først.

Årsaken til at Karnes ble valgt til byggeplass var at der var en god landingsplass for båt i nesten all slags vær. Båten var jo fremkomst-

middelet den gang. Ovenfor kirka ble det tatt i bruk den første kirkegården i Lyngen. Likrester fra denne tiden har stadig kommet fram i dagen på grunn av telesprenging.

Utover dette er det vanskelig å finne fram til pålitelige kildekrifter fra den korte tiden, 9 år, kirka sto på Karnes.

Det en vet med sikkerhet var at foruten de gudstjenester som misjonæren holdt, skulle pastoren i Karlsøy holde gudstjeneste 4 ganger i året.

KIRKA PÅ KARNES BLIR FLYTTET TIL LYNGSEIDET I 1740

Ole Hierild ble Simon Kildals etterfølger som misjonær i Lyngen. Han var her fra 1738 til 1742. Det var Ole Hierild som fikk kirka flyttet fra Karnes til Lyngseidet i 1740. Det var tre grunner til at huset ble flyttet:

1. Det var lettere for Karlsøypresten å komme til Lyngseidet. Han kom sansynligvis med båt til Kjos.
2. «Dels for Ulfsvards Finneene» som da ville få lettere vei til kirka.
3. «Tillige fordi der på Karnæs var mangel på Vand og Brændeved».

På Lyngseidet ble langbygningen fra Karnes satt opp mellom den nåværende kirke og stranda, men den nøyaktige beliggenhet kan en ikke fastslå.

Forsamlingshuset får nå det offisielle navnet «Lyngs Capel» noe som går fram av dokumenter og nedtegnelser fra denne tiden. Nå må det tilføyes at det har vært brukt flere navn på dette kapellet. I major Peter Schnitlers grenseeksaminasjonsprotokoller går det fram fra da han var i Lyngen i 1743 betegnelser som «Eide Capel ved Løngensfjord» og «I Løngensfjord er på Eidet mellom Ulfsfjord og Løngensfjoed et Finne Capel sorterendes under Carlsøe, hvorhen sammes langt fra liggende Menighed i Løngens Fjord 4 ganger om Aaret søger.»

Lyngs Capel ble innvidd av prost Henning Junghans fra Tromsø 8. søndag etter trinitatis 1740. (trinitatis = 1. søndag etter pinse.)

Ved Mikkelsmesse (29. september) samme år var Karlsøypresten Simon Kildal og holdt gudstjeneste på Lyngseidet, da ble den første døde begravet på den nye kirkegården ved kirka. Fram til denne tid og kanskje noe etter har kirkegården på Karnes vært i bruk.

Misjonærens bolig på Karnes ble også flyttet til Lyngseidet, men noen år etter forsamlingshuset. Boligen ble satt opp nede ved stranda nedenfor kapellet. Mye tyder på at det ble bygget et tilbygg til boligen på denne tiden.

Fra 1742 til 1747 var Lyngen uten misjonær og ble derfor i denne tiden betjent av Karlsøypresten.

I 1749 sendte den første kirkeklokke sine malmtunge toner ut over bygda i Lyngen. Dette året fikk «Lyngs Capel» sin første kirkeklokke som fortsatt henger i kirken på Lyngseidet. På denne tiden var klokken plasert i «Kirkemøneåsen». Klokken var støpt i Tyskland, kom derfra til Sverige hvorfra den ble fraktet med reinskyss over Skibotn til Lyngseidet. Klokken kostet 50 riksdaler, men det var uenighet om føringspengene var innkludert. Dette går fram av «Lyngs Capels Regnskapsbog» som omtales senere i boken. Klokken bærer innskripsjonen «Soli Deo Gloria» (Gud alene har æren) og «Me fudit Hind Bohn 1749» (Hind Bohn har støpt meg i 1749).

DET NYE KIRKEBYGGET I 1770

I 1770 reiste en kommisjon rundt og besiktiget kirkene. Av kommisjonsrapporten (se foregående side) går det fram at de finner kapellet for lite, og anmoder om at det alt samme år bør oppføres en ny liten korskirke.

Lyngen kirke i tidsrommet 1770—1840. Tegning: S. Karlsen.

«Den 5te sept, paa Reisen fra Schiervøen efterseet det lille Finne Capel i Løngens Fiord, samme befinde at være noget forliden formedelst menighedens tiltagende hvorføre en liten ny Kors Kirke dette aar skal bygges og den gamle Kirkes tømmer eller dets væri, komme den nye Kirke til hielp. Tømmeret dertil er allerede kommen til stædet, er bekostet af Sal Johan Hysing som var proptietair i Tromsen, med 65 Rdl. som i Skifteforretningen anmeldes, dette tømmer har hans og hans Sal. Hustrues arvinger foræret til denne Kirkes bygning imod at naae af Kirkens Penge bekoste en ny smuchere mæssehagel som behøves, da afdødes navne da maa sættes paa samme».

Det bemerkes at tømmeret eller levninger av den gamle kirke havnet i Oldervik i Ullsfjord hvor det skal være benyttet til naust, dette i følge Kaldsbok for Lyngens Soknekald av 1863.

I følge «Lyngs Capels Regnskabs bok» går det fram av førsel i 1775: «bygget ny Kirke for ca. 230 Rdr.: den gamle kirke solgtes for 16 Rdr.» En må derfor kunne si at den gamle kirken kom den nye til hjelp.

I tidligere omtalte kommisjonsrapport går det fram at tømmeret allerede var kommet til stedet i 1770. Det var proprietær Johan Hysing som bekostet disse 40 tylfter furutømmer til en verdi av 65 riksdaler. I skiftetbrevet etter Johan Hysing og hans hustru setter arvingene som betingelse at det for kirkens penger blir anskaffet en messehagel med giverens initialer

på. Den nye kirken ble bygget på sin nåværende plass, lengre fra sjøen enn det gamle kapellet som var benyttet under byggeperioden. Over midtskipet ble det bygget en takrytter som ble tekket med takspån.

Taket og takrytteren ble båret av fire søyler i midtskipet og de mange veggene.

Kirkeklokken fra 1749 ble plassert i et skur ved siden av kirken.

Innvielsen av den nye kirken fandt sted først tredje søndag etter påske i 1775 av provst Irgens. Kirka ble imidlertid ikke helt ferdig før rundt 1780, og den første offisielle utnevnte sokneprest i Lyngen Elias Schönning Dreyer holdt sin første gudstjeneste i kirka på pinse- dag 1782. Misjonær Andreas Hoff som var i Lyngen fra 1773 til 1780 tjenestegjorde som sokneprest i fire år etter at Lyngen ble eget prestegjeld i 1776.

OMBYGGINGEN 1840-1846

Først i 1840 — 1846 fikk kirken det utseende den har i dag. Det var en tysk arkitekt med navn Lydke som kom med tegninger for den omfattende ombyggingen. Nå ble det gamle tårnet (takrytteren) av 1775 som sto midt på kirken revet ned og et nytt tårnhus med våpenhus, loft, klokketårn og spir mot vest ble bygget i samsvar med den nygotiske stilen. Takspønet fra det gamle tårnet ble overført til det nye spiret. Takspønet eller sjingeltegningen fra 1770 ble i 1932 tatt bort og erstattet med kobbertekning. Den gamle jernfløyen fra 1846 ble sam-

Konfirmasjon på Lyngseidet i 1920.

Repro: H. K. jr.

tidig med taket skiftet ut med en ny kopperfløy som også bærer årstallet for avslutningen for ombyggingen i 1846.

Hele bygningen ble borkledd utvendig med stående furupanel og malt hvit. Innvendig fikk også kirken stående furupaneling og hvit maling.

Kirkebygget fikk flere sitteplaser ved at det ble bygget galleri i to høyder. Sakristiet har fått en liten kjeller med lukenedgang. Kirken hadde vedfyring og tverrskipet

hadde både i nord og syd lodd-piper. Det samme hadde sakrestiet.

Da kirken var ferdig ombygget i 1846 ble det bestilt en ny og større kirkeklokke fra Olsen & Nauen Klokkestøperi i Vestfold. Året etter kom klokken til Lyngen og ble plasert ved siden av den gamle fra 1749 i det nybygde tårnhuset. Det var hovedsakelig denne kirkeklokken som ble benyttet de neste 125 år fram til 1975 da det oppsto en sprekk i klokke-skjørtet og klangen ble borte. Det ble da anskaffet en ny kirkeklokke fra samme støperi, så i

dag henger det 3 klokker i tårnet på Lyngen kirke.

PRESTEBOLIGENE

Den første presteboligen i Lyngen ble bygget på Karnes. Mye tyder på at det ble sørget for husvære til presten før byggingen av kirkebygget tok til i 1731.

Atten år seinere, i 1749 ble også presteboligen flyttet til Lyngseidet. Her ble den gjenreist mellom kirka og fjæra. Ved formannskapsbeslutning av 27. desember 1839 ble det vedtatt å rive den gamle presteboligen og en ny prestegård skulle bygges «bekostedes af Almuen» og deretter overleveres sognepresten etter lovlig besiktigelsesforetning. Denne foretning ble avholdt 10. september 1845 hvor sogneprest Christie «erklærede nu at have mottaget Præstegårdens Huse i aabodsfri Stand.»

Etter 75 års bruk ble også denne prestegården revet og året etter kunne sognepresten flytte inn i den nåværende prestegård. Det kan legges til at prestegården står forran en omfattende restaurering.

LYNGEN PRESTEGJELD

Ved reskript av 18. januar 1776 ble Lyngen eget prestegjeld. Prestegjeldet var svært stort i utstrekning, det omfattet Lyngenfjorden, Storfjord, Kåfjord og store deler av

Den gamle prestegården i forgrunnen (revet i 1919) og «Johanna Jensine» for anker på Lyngseidbukta.

Repro: H. K. jr.

Ullsfjord.

Prestegjeldets utstrekning var uforandret i 187 år fram til 1963 da Ullsfjord ble overført til Tromsøysund.

I 1978 ble Kåfjord eget prestegjeld.

KIRKEMUSIKK I LYNGEN KIRKE

Det første tiltaket for å akkompagnere kirkesangen går fram til da kirka ble ombygget. I 1842 gikk to lærere på «kurs» i Tromsø. Men først i 1867 ble det første harmonium anskaffet og samme år søkte skolekomisjon etter en lærer «som antages ansatt som organist i kirken.» Og i 1871 annonserte skolekomisjon som jo lå under kirken etter en lærer som skulle få 12 spesidaler årlig i tillegg til lærergodtgjørelsen for harmonispill i kirken.

I 1893 kunne en lese i Lyngens Tidende som var en avis som utkom en gang i uken og var ment som «Læsning for almuen i Lyngen» at det burde anskaffes et kirkeorgel til Lyngen kirke.

Det skulle enda gå mange år før kirken fikk sitt første kirkeorgel. Men da Lyngseidet kvindeforening med Hanna Rivertz i spissen begynte med pengeinnsamling noen år etter århundreskiftet, kunne en ane en løsning. Og den 12. november 1914 kunne Komiteen for Lyngens kirkeorgel på vegne av Lyngseidet kvindeforening overlevere orglet til Lyngens kirketilsyn.

Orglet ble vigslet av domorganist Helmer Telnes.

KLOKKERNE

Den første klokkeren i Lyngen var Esajas Pelleg, han begynte 28. januar 1776. Pelleg omkom ved drukning 72 år gammel. I 1792 begynte Michel Larsen With som klokker. Han bodde i Rottenvik og fratrådte stillingen i 1825.

Året etter ble Hans Bjerke utnevnt til klokker og skoleholder i Lyngen av biskop Krogh.

Etter 39 år fratrådte Bjerke stillingen 80 år gammel. Han ble etterfulgt av den franskettede Nils P. Xavier. Han fratrådte stillingen i

1876 og ble samme år etterfulgt av Nils Olai Larsen som var klokker og lærer fram til 1906. Larsen ble etterfulgt av R. A. Rasmusen som igjen i 1942 ble etterfulgt av Sigvard Sivertsen. Sivertsen fratrådte stillingen i 1965.

Etter Sivertsen fulgte Øystein Hoe, Jon Thoresen og Nils Samuelson. Samuelson som er klokker i dag innehar også stillingen som Lyngens første menighetsrådssekretær på deltid.

SERIES PASTORUM

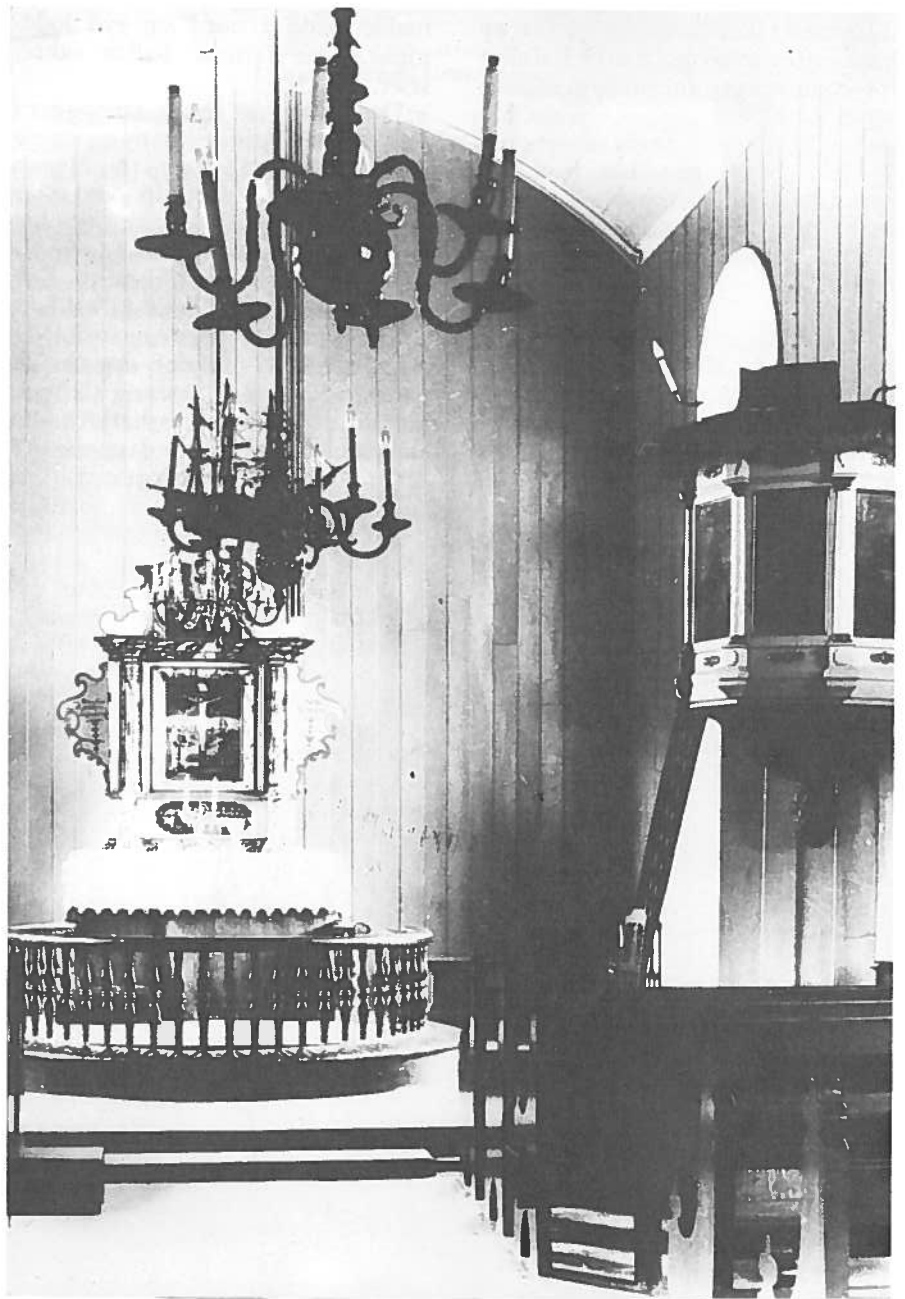
Før 1718 kjenner en ikke til hvordan Lyngen har vært betjent kirkelig, men fra 1718 til 1728

tjenestegjorde følgende misjonærer i Lyngen:

Christoffer Normann, 1718-1722.
Søren Kildal, 1723-1728.

I 1728 ble Lyngen eget misjonariat og var det fram til Lyngen ble prestegjeld i 1776. I denne tiden var distriktet betjent av følgende misjonærer:

Simon Kildal, 1728-1729.
Ole Hierild, 1738-1742.
Johan With, 1747-1748.
Hans Gartner, 1752-1755.
Erik Gerh. Schytte, 1755-1761.
Andreas Sommer, 1763-1772.
Andreas Hoff, 1773-1780.

Kirkeinteriør med den gamle prekestolen.

Repro: H. K. jr.

SOKNEPRESTER:

Elias Schønning Dreyer, 1781-1789
Henning Junghans, 1789-1805.
Ole Gotaas, 1807-1816.
Jens Krogh Stubb, 1823-1828.
Thomas von Westen Angell Balchen, 1829-1837.
Niels Wolff Christie, 1837-1849.
Christian Magdalus Cold Neumann, 1849-1857.
Jacob Marensius Hvoslef, 1858-1864.
Peder Christian Sshaaning, 1864-1873.
Ole Stuevold Hansen, 1874-1882.
Peter Bernhard Helgeby, 1882-1888.
Bent Wettergreen Bøysen, 1889-1894.
Wilhelm Johannes Koren, 1895-1903.
Gustav Gottfried Kielland, 1904-1910.
Einar Carl Adolf Solbu, 1910-1914.
Peter Cornelius Astrup, 1914-1926.
Peter Slyngstad, 1926-1940.
Nils H. O. I. Rødberg, 1941-1964.
Asbjørn Flokkmann, 1964-1978.
Per Nielsen, 1978-

DE TRE LYSEKRONENE

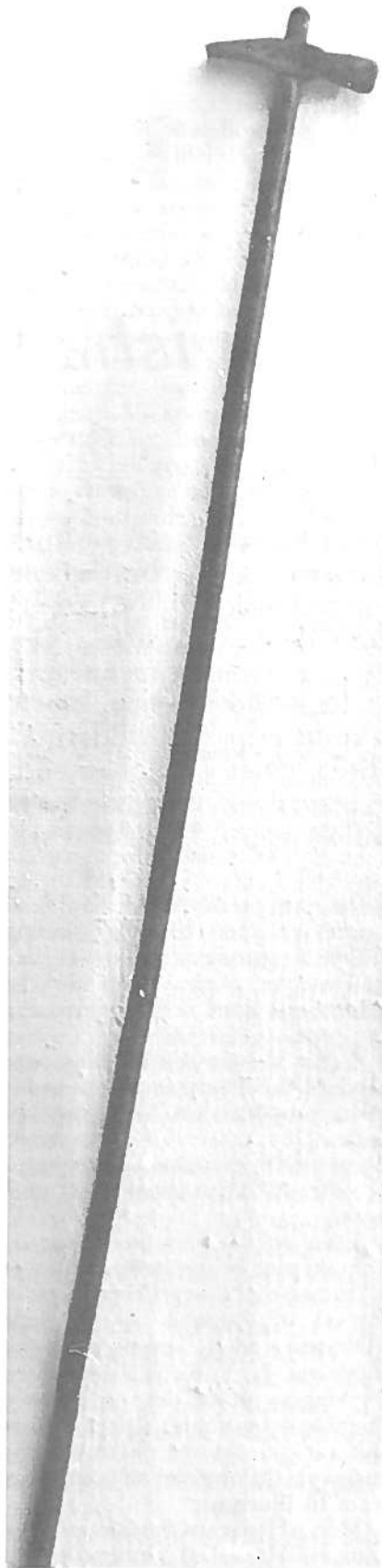
1. Lysekronen nederst i kirken er fra 1762. Den er gitt kirken av skipper Alexander Gamst, Grunnfjorden i Helgøy og bærer følgende inskripsjon: «Denne Crone er foræret af Alexander Gams og Trine Nielsdotter Gams Anno 1761.»

2. Lysekronen midt i kirken er fra 1757. Sønn av godsforvalter og stiftsskriver Michel Hvid, Johan Chr. Hvid som bodde mest på Vevelstad på Helgeland foræret Lyngen kirke en messinglysekroner som bærer følgende inskripsjon: «Gegeben door Jogan Hvid tot Løngens Capel in Tromsen op syn Vaders gravstee gestorven 31. May 1757.» Den henger altså på hans fars gravsted i kirken.

3. Lysekronen i koret er noe nyere enn de som henger nede i kirken, den er fra 1774 og er som de andre laget av messing. Inskripsjonen er: «Denne crone er foræret til Guda ære og kjerkens prydelse af Anton Jørgensen og Hiertrud Torstensdatter, Gyvigen Anno 1774».

«VEKKEHAMMEREN»

Vekkehammeren skriver seg fra 1827, og blir nå oppbevart på Tromsø Museum. Hammeren ble brukt til å vekke folk som sovnet under gudstjenesten.

«Vekkehammeren»

Repro: H. K. jr.

DEN STORE SØLVKALKEN

I besiktigelsen av 1770 kan en lese om: «En stor sølvkalk, forgyldt inden

udi, med disk givet af stiftsskriver Hvid og bemeldt hans hustru.»

Den bærer initialene M.H.E. H. /1758 som står for Michel Hvid Elen Hvid. Den veide opprinnelig 36 lodd og 6 knintin, men ble omarbeidet i 1841 og veide da 48 lodd. Årstallet 1758 står for Hvids død og 1841 er året for omarbeidelsen.

OBLATESKEN

Denne oblatesken av sølv bærer innskripsjonen «Maren Fabricius». Hun var gift med Karlsøypresten Eiler Hagerup Kaurin som var utnevnt til sokneprest i Karlsøy sommeren 1776. Kaurin var gift tre ganger, først med Maren Marie Holst 17. mai 1771. Hun døde i 1781. Etter hennes død giftet Kaurin seg med giveren av oblatesken Maren Fabricius, hun døde i 1791. I 1810, to år før sin død giftet han seg igjen, denne gang med enken etter Hans Figenschau, Kvitnes.

MESSEHAKELN

Arvingene etter proprietær Johan Hysing og hans hustru satte som en betingelse at det for kirkens penger skulle kjøpes en messehake som skulle bære initialene til giveren av tømmeret til korskirken i 1770. Hakelen som er av rød fløyel har et krusifiks av sølv av den korsfestede Jesus, ved korsets fot er det plasert en hodeskalle. Under krusifikset finner en initialene IH CCF som står for Iohan Hysing og Cesilia Catarina Fabritius. Hakelen kostet ved anskaffelsen 34 riksdaler og 2 skilling.

Messehakelen av 1770.

Foto: H. K. jr.

SOKNEPRESTER:

Elias Schønning Dreyer, 1781-1789
Henning Junghans, 1789-1805.
Ole Gotaas, 1807-1816.
Jens Krogh Stubb, 1823-1828.
Thomas von Westen Angell Balchen, 1829-1837.
Niels Wolff Christie, 1837-1849.
Christian Magdalus Cold Neumann, 1849-1857.
Jacob Marensius Hvoslef, 1858-1864.
Peder Christian Sshaaning, 1864-1873.
Ole Stuevold Hansen, 1874-1882.
Peter Bernhard Helgeby, 1882-1888.
Bent Wettergreen Bøysen, 1889-1894.
Wilhelm Johannes Koren, 1895-1903.
Gustav Gottfried Kielland, 1904-1910.
Einar Carl Adolf Solbu, 1910-1914.
Peter Cornelius Astrup, 1914-1926.
Peter Slyngstad, 1926-1940.
Nils H. O. I. Rødberg, 1941-1964.
Asbjørn Flokkmann, 1964-1978.
Per Nielsen, 1978-

DE TRE LYSEKRONENE

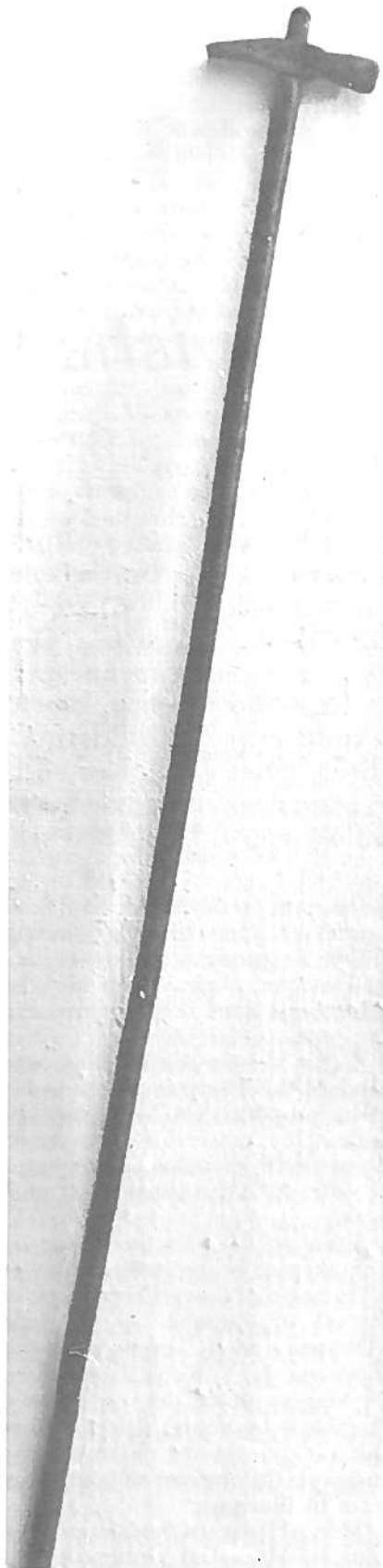
1. Lysekronen nederst i kirken er fra 1762. Den er gitt kirken av skipper Alexander Gamst, Grunnfjorden i Helgøy og bærer følgende inskripsjon: «Denne Crone er foræret af Alexander Gams og Trine Nielsdotter Gams Anno 1761.»

2. Lysekronen midt i kirken er fra 1757. Sønn av godsforvalter og stiftsskriver Michel Hvid, Johan Chr. Hvid som bodde mest på Vevelstad på Helgeland foræret Lyngen kirke en messinglysekroner som bærer følgende inskripsjon: «Gegeben door Jogan Hvid tot Løngens Capel in Tromsen op syn Vaders gravstee gestorven 31. May 1757.» Den henger altså på hans fars gravsted i kirken.

3. Lysekronen i koret er noe nyere enn de som henger nede i kirken, den er fra 1774 og er som de andre laget av messing. Inskripsjonen er: «Denne crone er foræret til Guda ære og kjerkens prydelse af Anton Jørgensen og Hiertrud Torstensdatter, Gyvigen Anno 1774».

«VEKKEHAMMEREN»

Vekkehammeren skriver seg fra 1827, og blir nå oppbevart på Tromsø Museum. Hammeren ble brukt til å vekke folk som sovnet under gudstjenesten.

«Vekkehammeren»

Repro: H. K. jr.

DEN STORE SØLVKALKEN

I besiktigelsen av 1770 kan en lese om: «En stor sølvkalk, forgyldt inden

udi, med disk givet af stiftsskriver Hvid og bemeldt hans hustru.»

Den bærer initialene M.H.E. H. /1758 som står for Michel Hvid Elen Hvid. Den veide opprinnelig 36 lodd og 6 knintin, men ble omarbeidet i 1841 og veide da 48 lodd. Årstallet 1758 står for Hvids død og 1841 er året for omarbeidelsen.

OBLATESKEN

Denne oblatesken av sølv bærer innskripsjonen «Maren Fabricius». Hun var gift med Karlsøypresten Eiler Hagerup Kaurin som var utnevnt til sokneprest i Karlsøy sommeren 1776. Kaurin var gift tre ganger, først med Maren Marie Holst 17. mai 1771. Hun døde i 1781. Etter hennes død giftet Kaurin seg med giveren av oblatesken Maren Fabricius, hun døde i 1791. I 1810, to år før sin død giftet han seg igjen, denne gang med enken etter Hans Figenschau, Kvitnes.

MESSEHAKELN

Arvingene etter proprietær Johan Hysing og hans hustru satte som en betingelse at det for kirkens penger skulle kjøpes en messehake som skulle bære initialene til giveren av tømmeret til korskirken i 1770. Hakelen som er av rød fløyel har et krusifiks av sølv av den korsfestede Jesus, ved korsets fot er det plasert en hodeskalle. Under krusifikset finner en initialene IH CCF som står for Iohan Hysing og Cesilia Catarina Fabritius. Hakelen kostet ved anskaffelsen 34 riksdaler og 2 skilling.

Messehakelen av 1770.

Foto: H. K. jr.